בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ועדת ערעורים לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום) תשי"ט-1959 — בדלתיים סגורות

בפני כבוד השופטת עינת רביד, יו"ר
ד"ר חנינא קכל, חבר
עו"ד שמואל בריצמן, חבר

ע"נ 618-07 [redacted] נ' משהב"ט-אגף השיקום -ק.תגמולים

המערער — [redacted]
ע"י ב"כ עו"ד שר

נגד

המשיב — משהב"ט-אגף השיקום -ק.תגמולים
ע"י ב"כ עו"ד תדמור-ברנשטיין

החלטה

הערעור הנדון הוגש על החלטת קצין תגמולים מיום 25.01.07 אשר קבעה כי יש להכיר בנכותו הנפשית של המערער בשיעור של 50% דטרואקטיבית החל מיום 1.11.96 ולא קודם לכן.

רקע

1. המערער יליד 1954, התגייס לצה"ל בשנת 1972 וסיים שירות סדיר בשנת 1975.

2. במסגרת שירות מילואים מיום 15.08.1980 נפגע המערער בתאונה מבצעית. המשיב מסכים להתרחשות התאונה ועל פגיעתו של המערער במסגרתה. על כן והיות ופרטי התאונה תסויים היא תקרא להלן: "התאונה".

3. בשנת 1981 הגיש המערער תביעה למשיב להכיר בפגיעות אשר אירעו לו בתאונה. בטופס התביעה צוינו הפגיעות הבאות: גב, צוואר, ראש, מותניים (מסמך 1 בתיק הרפואי). החלטת המשיב בתביעה ניתנה ביום 23.11.1984 (מסמך 45א בתיק הרפואי). על פי ההחלטה נקבע כי החבלה בגב אירעה בתקופת השירות ועקב השירות דרגת הנכות נקבעה 0%. תביעתו בגין הראש נדחתה מהנימוק כי לא קיימת נכות.

4. בשנת 1996 הגיש המערער תביעה נוספת למשיב להכיר בנכויותיו. לתביעה זאת צורפה רשימת הנכויות בה ביקש המערער להיות מוכר, ולא צוינה בה התביעה בגין המצב הנפשי.

5. ביום 10.06.01 הוגשה תביעה נוספת מטעם המערער להכיר בקשר של גרימה בין התאונה לבין הנכויות הבאות : אף אוזן גרון, עיניים, מערכת הנשימה ונפש.

6. בשנת 2003 הוכרה נכותו הנפשית של המערער בגין התאונה לצמיתות ונקבעו למערער 30% נכות. על החלטה זאת הוגש ערעור וביום 02.01.07 נקבע שיעור נכותו הנפשית של המערער 50% לצמיתות.

7. המערער עתר למשיב לקבוע כי התגמולים בגין נכותו הנפשית ישולמו לו החל ממועד התאונה. המשיב בהחלטתו מיום 25.01.07, היא ההחלטה מושא הערעור, קבע כי יש לשלם למערער תגמולים החל משנת 1996, אך לא קודם לכן. על החלטה זאת הוגש הערעור הנדון.

טענות הצדדים

טענות המערער

8. המערער טוען כי על המקרה הנדון יש להחיל את סעיף 18(ו) לחוק הנכים (תגמולים ושיקום) תשי"ט-1959 (להלן: "החוק" או "חוק הנכים") המהווה חריג לסעיף 18(א) לחוק, והמאפשר קבלת תגמולים ממועד מוקדם יותר ממועד הגשת החביעה לקצין תגמולים. עוד טוען המערער, כי יש לפרש את סעיף 18(ו) פרשנות ליברלית וגמישה במטרה להיטיב עם הנכה ולחזחיב את ההכרה בזכויותיו, וכי התנאים הקבועים בסעיף מתקיימים בעניינו.

9. לטענת המערער טרם הפציעה התנהלו חייו על הצד הטוב ביותר, סוכנות ביטוח שהקים שגשגה, הוא הצטיין בלימודיו האקדמיים וכיהן כיו"ר התאחדות הסטודנטים באוניברסיטת תל אביב, הייתה לו בת זוג קבועה והוא היה פעיל חברתית ועסק בפעולות התנדבותיות רבות. מיד לאחר התאונה חלה התדרדרות בכל תחומי חייו: הוא נשר מלימודיו באוניברסיטה, עסקיו החלו מתדרדרים עד שלא היה מסוגל לנהל אותם ונאלץ לגייס את אחיו הצעיר לעזרתו.

10. לטענת המערער, יש לבחון את התנאי הראשון בסעיף 18(ו) שהוא קיומה של מחלה נפשית או ליקוי שכלי, בהתאם לפסק הדין בעניין רע"א 10686/05 קצין תגמולים נ' יוסף מור (מיום

14.03.06, פורסם במאגרים המשפטיים), שם נקבע כי יש לשים את הדגש על הקשר בין הנכות לפציעה ולא על קיומה של המחלה בשנים שלאחר הפציעה. כאשר בפסק דין מור לא הוכח כי התקיימה מחלה נפשית או לקות בשנים שלאחר מלחמת יום כיפור עדיין הוחלט לתת לו תגמולים רטרואקטיביים. לטענתו במקרה הנדון, בשונה מפסק דין מור, הוכחה נכותו של המערער בשנים שלאחר הפציעה, ועניין זה אף עולה מפרוטוקול הוועדה הרפואית מיום 02.01.07 אשר ציינה כי מצבו הנפשי של המערער נמשך כבר שנים רבות – 26 שנים מאז הפגיעה (נספח כ"ג לתצהיר המערער). הדברים גם עולים מתוך סיכום מרכז הערכה של האגף הפסיכיאטרי בבית החולים תל השומר, עליו חתם ד"ר וייזר, שם ציין, כי מאז פציעתו סובל המערער מהפרעה פוסט טראומטית כולל סימפטומים של שחזור וחוויה מחודשת של האירוע (נספח כ"ב לתצהיר המערער). כן הפנה המערער לדו"ח הערכה נוירו פסיכולוגית מטעם מלרם (נספח כ"א לתצהיר המערער). וכן לחוות דעתו של פרופ' נתנאל לאור, אשר שניהם מזכירים את התאונה כנקודת ההתחלה של מחלתו הנפשית (נספח י"ט לתצהיר המערער).

11. התנאי השני בהתאם לסעיף 18(ו) הוא שיהוי בהגשת התביעה בשל המצב הנפשי. לטענת המערער על פי פסק הדין בעניין רע"א 7588/01 **פלוני נ' קצין תגמולים**, פ"ד נ"ז (1) 45, די בכך שמצבו הנפשי של הנכה מנע ממנו הגשת התביעה בשנים לגביהן הוא מבקש הכרה רטרואקטיבית ואין צורך בהוכחה כי נכותו הנפשית גרמה לכך. לטענת המערער במקרה הנדון הוכיח כי מצבו הנפשי היווה הגורם המכריע לאי הגשת התביעה בגין נכותו הנפשית בשנים שלאחר פציעתו. לעניין זה הפנה לחוות דעת המומחה מטעמו פרופ' עמיחי לוי מיום 27.02.08, וכן לתצהירו שם טען המערער לתחושה של בגידה וזלזול בכך שרופאים שבדקו אותו במסגרת תביעתו משנת 1981 לא היו שותפי סוד ועל כן לא יכול היה להיכנס לעובי הקורה ולהסביר את פרטי פציעתו.

12. התנאי השלישי להחלתו של סעיף 18(ו) הוא מינוי אפוטרופוס והגשת התביעה על ידו תוך שנה ממינויו. לעניין זה מציין המערער כי תנאי זה בוטל בפסק הדין בעניין מור, ועל כן אין לראות במינויו של אפוטרופוס תנאי להחלת סעיף 18(ו).

13. התנאי הרביעי להחלת סעיף 18(ו) הוא נסיבות חריגות. תנאי זה הוא יציר הפסיקה ונועד לאזן את ביטולו של התנאי לעניין מינוי אפוטרופוס. לעניין זה מציין המערער כי תנאי זה היווה גורם מכריע בפסק הדין בעניין פלוני אך ניתן לו משקל זעום בפסק הדין בעניין מור. לטעמו של המערער נסיבות מקרה זה חריגות מפסקי הדין בעניין פלוני ומור שכן במקרה הנדון מדובר במסך סודיות כבד, ידיעת מערכת הביטחון על מצבו של המערער בשנים שקדמו להגשת חביעתו, והנסיבות החריגות של הפציעה ונוקיה.

14. באשר למסך הסודיות טוען המערער כי אלמנט זה, כפי שציין בחוות דעתו של פרופ' לוי, הוא אלמנט משמעותי ביותר, באשר לנסיבות הגשת התביעה למשיב. וכי הפרוצדורה הקבועה בחוק הנכים הייתה סגורה בפניו בכל הנוגע לפגיעתו הנפשית. לעניין זה מפנה המערער למסמך הגשת התביעה משנת 1996 ממנו עולה כי הוא כלל אינו דומה לתביעה להכרה בנכות המוגשת למשיב בצינורות המקובלים. לעניין זה טוען המערער כי מסמך זה הוא תולדה של דיונים רבים שנערכו בדרגים גבוהים בעניין המערער ואשר נמשכו שנים רבות מתוך הכרה במצבו הקשה, הפיזי והנפשי, והרצון לסייע לו. במכתב זה ציין המערער את מצבו במכתב כללי ביותר ונאמר לו כי המידע הרלוונטי אודות פציעתו יועבר בצינורות פנימיים, בהתאם לנוהלי העבודה הייחודיים הנהוגים במצבים מסוג זה. עוד טוען המערער כי מכתבו צונזר וצומצם לעמוד אחד והושמטה ממנו בהודאה מפורשת כל עדות לנכותו הנפשית תחתיה הוסף סעיף כללי באשר לפגיעות נוספות ומבלי להיכנס לפרטים.

15. עוד מדגיש המערער לעניין הסודיות את מעורבותו של פרופ' בועז תדמור ממקרפ"ר, רע"ן אב"כ לשעבר, ושותף סוד בעניינו של המערער, אשר מונה בשנת 2009 כבורר מוסכם בין באי כוח המערער וראש אגף השיקום לצורך קביעת הקשר הסיבתי בין נכויותיו השונות של המערער לבין שירותו הצבאי, ואשר קבע קשר סיבתי מוחלט בין כלל נכויותיו של המערער לשירותו, דבר המצביע על נסיבותיו החריגות של המקרה.

16. עוד מוסיף המערער כי לאורך השנים הוזהר על ידי הגורמים הרלוונטיים במערכת הביטחון לבל יפעל באופן אשר יסגיר את סודות המדינה לידי גורמים שאינם מוסמכים וכי אזהרות אלו

מנעו ממנו קבלת טיפול אפקטיבי בכל מישורי נכותו הפיזי והנפשי. כאשר נשלח המערער לבדיקת רופאים שאינם שותפי סוד הוזהר לא להשוף מידע מסווג.

17. לטענת המערער פציעתו מורכבת ממספר רבדים, גופו ספג מהלומה קשה עת ארעה התאונה בשנת 1980, [redacted]. ייחודיות פציעתו של המערער והנזקים והנכויות שנגרמו לו בעקבותיה מעולם לא נבחנו לעומק באמצעים והכלים העומדים בפני המשיב או כל גורם אחר במערכת הביטחון. על כן גורמים במערכת הביטחון אשר התוודעו לפציעתו של המערער פנו למשיב להכיר בקשר סיבתי בין נכויותיו של המערער לבין תנאי שירותו הצבאי.

18. לטענת המערער בנוסף לפגיעה בתאונה, קיים אלמנט נוסף רלוונטי בענייננו והוא לקיחת התרופה [redacted] לטענתו שבע שנים טרם התאונה וכשלוש שנים אחריה נטל את התרופה על פי פקודה. [redacted]. על כן טוען המערער כי בין פגיעותיו ונכויותיו קיים קשר הדוק בו לא ניתן לדון אלא בפני שומר סוד, שכן [redacted] לטענתו, לאחר שהגיעו לידיו מחקרים הנוגעים להשפעת התרופה [redacted].

19. עוד טוען המערער כי לאורך כל השנים שלאחר התאונה ידע המשיב על מצבו ולא עשה דבר לשיפור מצבו. לטענתו במשך השנים ולאור המצב בו היה שרוי כמו גם הידיעה כי פנייה בערוץ הרגיל תהא חסרת תועלת לא פנה בתביעה למשיב. גם כאשר הוגשה תביעתו של

1 המערער בשנת 1996 התקדם הטיפול בו באיטיות מרובה וכי נכותו הנפשית נקבעה למעלה
2 מעשור לאחר הגשת התביעה.

3 20. בסיפה לסיכומיו בתיק טען המערער כי יש לפסוק לו בנוסף לתגמולים באופן רטרואקטיבי גם
4 את ההטבות באופן רטרואקטיבי.

5 <u>טענות המשיב</u>

6 21. לטענת המשיב החלטת המשיב לתת למערער תשלומים רטרואקטיביים החל משנת 1996, עת
7 התביעה בגין הבעיה הנפשית הוגשה בשנת 2001, מראה כי המשיב הפעיל שיקול דעת ראוי
8 תוך התחשבות בנסיבות העניין הנדון, שאף יש בה התחשבות לפנים משורת הדין.

9 22. לטענת המשיב, המערער לא הצליח להוכיח כי נמנע ממנו להגיש תביעה בגין פגיעה או
10 פגימה נפשית בגין אירוע התאונה בשל גורמים שאינם תלויים בו עצמו, לרבות סודיות נסיבות
11 האירוע.

12 23. עוד טוען המשיב כי מהמסמכים המצויים בפני הוועדה עולה כי לא הוכח כי בגין אופיו הסודי
13 של אירוע התאונה נמנע מהמערער להגיש תביעות לקצין תגמולים או לטעון לפגיעה או בעיה
14 או קושי נפשי. לטענת המשיב מהמסמכים הרפואיים עולה כי במהלך השנים 1996-1980 אין
15 למערער כל קושי לתאר את העובדה שבשל הדף גדול הוא הועף כ- 30 מטרים באוויר ונגרמו
16 לו חבלות גוף רבות. לטענת המשיב השימוש במטבע הלשון "מסך הסודיות" היא בעצם
17 ניסיון ליצור מסך ערפל שאין מאחוריו דבר. שכן החיק מתנהל בדלתיים סגורות ובפרוצדורה
18 שלא נמנע מן המערער להביא כל ראיה.

19 24. לטענת המשיב יש לדחות טענות המערער ביחס לתרופה [redacted]. לטענת המשיב
20 הובהר למערער כבר בשנת 2005 כי הוא יכול למסור לרופא על לקיחת התרופה במועדים,
21 התדירות במשך הזמן שנלקחה בפועל, אך מומחה המערער שחוות דעתו ניתנה כבר בשנת
22 2008, לא התייחס לתרופה, על כן המערער לא יכול לטעון בעניין התרופה והשפעותיה שלא
23 גובו בחוות דעת מטעמו. עוד טוען המשיב כי גם אם כיום ידוע על כך כי לתרופה יש השלכות

הרטניות בייחוד בעת שהגוף נמצא במצבי מצוקה או לחץ, הרי שאולי יש בכך עילה ראיה חדשה, אך אינה מצדיקה מתן תגמולים רטרואקטיבית במשך 16 שנים.

25. לטענת המשיב המערער לא הוכיח כי אי הגשת התביעה בגין פגיעה נפשית נבעה מתחושת ציונות או אמביוולנטיות, ואין בנימוקים אלו כדי לעמוד בדרישות הדין להיכנס לתחולה של הוראת סעיף 18(ו) או הפעלת החריג שלו.

26. לטענת המשיב במסמכים הרפואיים לאחר התאונה וכן לאחר פנייתו של המערער בתביעה למשיב בשנת 1981, ומתן החלטת המשיב בשנת 1984, ועד לשלהי 1996 לא הייתה למערער כל תלונה נפשית וזאת כעולה מהמסמכים הרפואיים בתיק. עוד טוען המשיב כי מכל המסמכים הללו עולה כי למערער לא הייתה כל בעיה לספר כי נחבל חבלת גוף קשה בשנת 1980 ולטעון כי בעיותיו החלו ממנה.

27. לטענת המשיב רק בשלהי 1996 פנה המערער למשיב בבקשה לעיון מחדש אשר לא כללה תלונה לגבי מצב או בעיה נפשית, בעקבותיה הגיש המערער שלוש חוות דעת מטעמו בתחומים שונים ולא מהתחום הנפשי. לפנייה זו התייחס המשיב כתביעה לכל דבר והפנה את המערער להיבדק אצל מומחים רלוונטיים. רק במכתב של המערער לסא"ל בעז תדמור מקרפ"ר מיום 30.12.1998, נספח י' לתצהיר המערער, אשר אינו נמצא בתיק הרפואי, מופיעים לראשונה תיאורים של רגשות שיכולים להצביע על הקושי הנפשי שחווה המערער.

28. בנוסף טוען המשיב כי טענה ראשונה לגבי הצורך ב"טיפול נפשי פסיכוטרפויטי" הועלה מטעם המערער במכתב עו"ד גרינברג לקצין תגמולים מיום 22.03.01. כאשר מהמסמכים בתיק הרפואי עולה כי רק ביום 01.08.00 נמצא לראשונה ריושם של טיפול פסיכולוגי ובהמשך לטיפול בקלונקס, בריושמים של רופא משפחה מטעמה של קופת חולים. דבר המראה כי המערער פנה לטיפול נפשי כשמצא צורך לכך.

29. לטענת המשיב בישיבה מיום 19.04.01 באגף השיקום בהשתתפות פרופ' קבילי, ד"ר רוטמן, ד"ר כהן ארצי, מיר לדון ונחום פרנקל צוין כי הפגיעה היחידה עליה התלונן המערער הייתה בגב המותני כתוצאה מהאירוע משנת 1980 וסוכמו דרכי הבדיקה של התביעות החדשות

(מסמך 181 בתיק הרפואי). לטענת המשיב האמור במסמך זה סותר את טענת המערער כי בשל בטחון שדה לא פנה למשיב. עוד טוען המשיב כי במכתב המערער משנת 1996 שם הוזכרו הקשיים הגופניים ולא צוינו תלונות על קשיים נפשיים, לא טען המערער כי עוכב בפנייתו בשל בטחון שדה. לטענת המשיב מריבוי המסמכים בתיקו הרפואי של המערער לאחר פנייתו בשנת 1996, סותרת את טענות המערער לעניין אדישות המערכת והן לכל היותר תחושה סובייקטיבית שלו ולא עובדה אובייקטיבית.

30. לטענת המשיב לאחר תביעתו של המערער משנת 2001, אז הועלתה לראשונה הטענה בגין פגיעה נפשית, הועבר עניינו לפרופ' קוטלר אשר נתן חוות דעת מיום 14.07.03, לעניין זה מציין המשיב כי פרופ' קוטלר ביקש כי המערער יעבור מבחנים נוירו פסיכולוגיים, אך לאחר שהתיק חזר אליו ללא מבחנים, ניתנה חוות דעתו בהסתמך על בדיקת המערער והמסמכים שהונחו בפניו. ביום 17.09.03 ניתנה החלטה של הוועדה הרפואית הקובעת למערער דרגת נכות של 30% מיום הגשת התביעה 10.06.01 ועד לחודש ספטמבר 2005.

31. המשיב הפנה הוועדה למסמכים הבאים: פרוטוקול הוועדה הרפואית מספטמבר 2003, להערכה הפסיכיאטרית שעבר המערער אצל פרופ' נתנאל לאור, לד"ח הערכה נוירו פסיכולוגית מינואר 2006 של פביאן דויטמן, נוירו פסיכולוג קליני ממלרם, למרכז הערכה של המערער בתל השומר אשר נבדק ביום 09.08.06, כאשר בכל המסמכים האלו צוין כי המדובר בהדוגמתיות בהחמרת דרגת מצבו הנפשי של המערער.

32. המשיב הפנה גם לוועדה רפואית מיום 02.01.07 אשר קבעה למערער נכות של 50% לצמיתות. לטענת המשיב, בניגוד לטענת המערער, הוועדה הרפואית לא קבעה כי שיעור נכותו של המערער הוא 50% מאז אירוע הפגיעה משנת 1980, ואין זה תפקידה. הוועדה על מנת לבדוק האם המדובר בנכות צמיתה ציינה כי המדובר במצב שהחל לפני 26 שנים, מספר השנים מובא כנימוק מדוע סיכוי השיפור אצל המערער קטן, וזאת על רקע ההבנה כי המדובר בהליך שהוחמר עם הזמן. לטענת המשיב אין בקביעה זאת התייחסות לחומרת מצבו הנפשי של המערער בשנים 1980-2001 ולפחות לא עד 1.11.1996.

33. ביום 07.01.07 ניתנה החלטה לפיה לאור ערעורו קבעה הוועדה הרפואית העליונה כי יש לשנות את נכותו מיום מתן ההחלטה ל- 50% לצמיתות. כאשר לאור הקושי שהיה באיתור מומחה מטעם המשיב שיבדוק את המערער וזאת בשל מעטה הסודיות החל על אירוע התבלה הוחלט לפנים משורת הדין להביר בנכותו של המערער רטרואקטיבית מיום 1.11.96, מועד הסמוך למועד הבקשה לעיון מחדש מיום 20.10.1996. החלטה זו הוצאה על ידי קצין תגמולים ביום 25.01.07.

34. לטענת המשיב, המערער לא טוען כי ראוי היה למנות לו אפוטרופוס עד 1.11.96 וכי מהראיות שהוצגו לוועדה עולה כי המערער לא הוכית העדר מסוגלות נפשית או אחרת להגיש לקצין תגמולים תביעה בגין הפגיעה הנפשית עד ליום 01.11.96. העדות היחידה שהובאה לעניין זה היא עדותו של המערער, עדות יחידה שאין לה סיוע, שאין להסתפק בה והיא נסתרת על ידי מסמכים מזמן אמת ועל ידי שאר הראיות שהונחו בפני הוועדה.

35. עוד טוען המשיב כי המערער בחר שלא להעיד את אשתו או כל עד לאחר לשם הוכחת מצבו הנפשי בתקופה של 16 שנים, שהסתיימה לפני למעלה מ- 13 שנים. כמו כן המערער לא המציא כל מסמך התומך בטענתו להתדרדרות מצבו הכלכלי (אשר לטענת המשיב יכול היה לנבוע גם מתנודתיות בשוק), הפסקת עבודה או כל אספקט אחר. עוד טוען המשיב כי עולה מעדותו של המערער כי עסק הביטוח נפתח ב- 78 ומתנהל עד היום על הרישיון של המערער, וכי החברה מעסיקה גם כיום שתי עובדות. עוד עלה מעדותו כי לפני 8 שנים למד והוסמך כמתווך מקרקעין.

36. לטענת המשיב טענת המערער כי עצם סודיות התאונה עיכבה את הטיפול בענייני נסתרת בעדותו בחקירה נגדית לפיה פנייתו משנת 1996 לא נתקלה בהתנגדות או ניסיונות טיוח אלא בסיוע של הרופא הראשי של אגף השיקום דאז, פרופ' קבילי ז"ל, ושל גורמי משרד הביטחון הרלוונטיים.

37. לטענת המשיב המערער לא הצליח להסביר מדוע בפניותיו למשיב בתביעה לא הזכיר אף לא באחת מהן את הפגיעה הנפשית, בעוד שהזכיר את יתר הפגיעות, וכי טענותיו לעניין צנזור

המסמכים אינה מסבירה מה צונזר, ומדוע צונזרה הפגיעה הנפשית ויתר הפגיעות לא צונזרו. לעניין זה מפנה המשיב לריבוי הפגימות המתואר בתביעה משנת 1996 המראה כי ככל שהיה צנזור הוא לא היה בתחום התלונות לגבי מצבו של המערער.

38. לטענת המשיב מהעדויות עולה כי המערער היה בתקופה טובה יחסית מבחינת הצלחתו בעבודה בשנות ה- 80 וגם לפחות עד למחצית שנות ה- 90 היה בשליטה לגבי ניהול ענייניו לרבות ניהול עסק, תחונה, ילדים וכו', וכי התדרדרותו הבריאותית החלה באופן איטי להתבטא בהגשת הבקשה לעיון חוזר בשנת 1996, כאשר קשיים נפשיים אוזכרו רק כשנתיים לאחר פנייתו וגם הם לא ברמה שמנעה ממנו התנהלות מול המשיב, לרבות לא הגשת תביעה להכרה בגין פגיעה נפשית. עוד מדגיש המשיב בעניין כי על אף הפגימה הנפשית המערער מנהל ענייניו גם בעשור האחרון ללא אפוטרופוס מול קצין תגמולים באשר הוא מגיש תביעות והליכים רבים בעניינו. לעניין זה מפנה המשיב לערעור שהוגש על ידי המערער על הגדרתו כנצרך שהוגש על ידי המערער עצמו לבית המשפט המחוזי.

39. לטענת המשיב יש לדחות את טענת המערער כי בשל הסודיות חשש לקבל סיוע נפשי, כאשר הוא אינו מסביר בעדותו כיצד חשש זה מונע ממנו לתבוע בגין הפגימה, ואינו מסביר מדוע בסופו של דבר החל משנת 2000 כן קיבל טיפול וסיוע נפשי.

40. באשר לטענות המערער ביחס להתנהגות המשיב בטיפול בו, טוען המשיב כי לאחר שנדחתה תביעתו של המערער בשנת 1984 אין לבוא היום למשיב ולתמוה היכן היה המשיב עד לשנת 1996, ומדוע לא עקב אחר בריאותו של המערער.

41. לטענת המשיב בהתאם לפסיקה יש לתת פרשנות מצמצמת לחוריג המצוי סעיף 18(ו) לחוק. לעניין זה מפנה המשיב לע"א 98/01 (מחוזי חיפה) **אברהם נפתלי נ' קצין תגמולים**, ע"א 2182/01 **פיינשטיין נ' קצין תגמולים**, ע"א 2286/01 (מחוזי חיפה) **דני בניטה נ' קצין תגמולים** ועוד.

42. לטענת המשיב המערער אינו עומד בתנאים הקבועים בסעיף 18(ו) ובוודאי שלא טרם 01.11.96 לא הוכיח כי לא הוגשה תביעה בשל היעדר מסוגלות אלא ההפך הוא הנכון.

מהמסמכים עולה כי המערער היה כשיר, תיפקד, נישא, הוליד ילדים. כמו כן המערער גילה מסוגלות לטפל בענייניו עת הגיש התביעה לקצין תגמולים מיד לאחר האירוע בגין גב, צוואר, ראש ומותניים. הגם שלא מונה לו אפוטרופוס.

43. לטענת המשיב בנסיבות העניין קבלת טענתו של המערער כי בשל מחלתו לא הגיש תביעה בגין פגיעה נפשית עד לשנת 2001, למרות היעדר כל אישוש אובייקטיבי לעניין מצבו בתקופה הנטענת, משמעה בפועל, פריצת הגבולות של סעיף 18(ו) לחוק. כאשר הסעיף דורש הוכחה פוזיטיבית חד משמעית כי התביעה לא הוגשה במועד מחמת מחלת נפש של הנכה, משמע אין די בהוכחה בדבר קיומה של נכות נפשית כדי להיכנס למסגרת החריג הקבוע בסעיף 18(ו) אלא יש להוכיח העדר מסוגלות של ממש להגיש תביעה מחמת מחלת נפש העולה כדי הצורך במינוי אפוטרופוס כאשר הפרשנות תהיה על דרך הצמצום. וכי הוכחה זאת לא הובאה בעניינו.

44. בהתייחס לתנאי השני טוען המשיב כי לא התקיים התנאי של מינוי אפוטרופוס. למרות המצב הנפשי המערער תפקד במהלך התקופה הרלוונטית גם אם הייתה בה התדרדרות איטית.

45. לטענת המשיב בסיפא לסעיף 18(ו) לחוק הוסמך קצין תגמולים לשקול אם להורות על תשלום רטרואקטיבי, ואין להחליף את שיקול דעתה של הרשות הממונה כל עוד לא חרג קצין תגמולים ממתחם הסבירות בקובעו שלא ישולמו תגמולים רטרואקטיביים ובעניינו כי ישולמו תגמולים רטרואקטיביים החל מיום 01.11.96. במקרה הנדון לא הוכיח המערער חוסר סבירות קיצוניות, לא הוכיח שיקולים פסולים ולא הביא ראיות לסתור את התשתית העובדתית על פיה ביסס קצין תגמולים את החלטתו ולפיה המערער במהלך כל חייו היה כשיר לבצע פעילות ולמרות נכותו הנפשית ידע לכלכל צעדיו בכל תחומי החיים.

46. לטענת המשיב עדותו של המערער, אשר נטל ההוכחה מוטל עליו, היא עדות יחידה הוא לא הביא עדים לתמיכת גרסתו, לרבות עדים מתבקשים כגון אשתו, או מסמכים, כאשר עדותו נסתרת במסמכים מזמן אמת.

47. בסיכומיו טען המשיב כי אין מקום לטענות המערער בסיכומיו לעניין קבלת הטבות באופן רטרואקטיבי דבר המהווה הרחבת חזית ואינו בגדר סמכותה של הוועדה.

דיון והכרעה

48. לאחר עיון בטענות הצדדים אנו קובעים כי דין הערעור להתקבל בחלקו באופן שהתגמולים ישולמו למערער החל מתחילת שנת 1990. להלן ננמק החלטתנו.

49. ראשית נציין כי אנו לא מקבלים את התנגדותו של המערער להגשת התיק הרפואי לוועדה. התיק הרפואי הוא התיק המתנהל בעניינו של המערער ובו נאספים המסמכים לגבי הטיפול בו, הן מסמכים רפואיים והם מסמכים מנהלתיים. תיק זה עומד לעיונו של המערער ובאפשרותו של המערער לצלמו מהמשיב. הוועדה במסגרת החלטתה בתיק, וכעניין שבשגרה, מבקשת כי התיק הרפואי יעמוד בפניה, על מנת לבחון את כלל המסמכים בעניינו של המערער, דבר הנותן לה יכולת להכריע בתיק תוך קבלת התמונה השלמה באשר למצבו של המערער. נציין יחד עם זאת כי הכנסת מסמכים נוספים לתיק הרפואי לאחר שזה הועבר למערער, מחייבת את המשיב ליידע את הוועדה ולתן את המערער במסמכים אלו, ככל שברצון המשיב לעשות בהם שימוש במסגרת הערעור.

50. המחלוקת בין הצדדים לערעור היא בשאלת מצבו ומסוגלותו הנפשית של המערער לטפל בענייניו ולהגיש תביעה ממועד התאונה ועד לשנת 1996, ובשאלה האם יש מקום להחיל על המערער את סעיף 18 (ו) לחוק העוסק בתשלום תגמולים רטרואקטיבית.

51. הסעיפים הרלבנטיים לדיון בעניינו הם סעיפים 18(א) ו- 18(ו) לחוק הנכים. סעיף 18(א) קובע את הכלל לעניין תשלום תגמולים לנכה כדלקמן :

> "תגמולים המגיעים לנכה ישולמו מיום שחרורו של הנכה משירותו הצבאי, שבזמנו אירע המקרה שגרם לנכותו - אם הגיש תביעה לתשלומים אלה תוך שנה אחת מיום

שחרורו; בכל מקרה אחר - מיום הגשת התביעה, זולת אם קבעה לכך הועדה הרפואית תאריך מאוחר יותר".

סעיף 18(ו) לחוק מהווה חריג לכלל בעניין תשלום תגמולים וכך הוא קובע :

"לנכה שמחמת מחלת נפש או ליקוי בשכלו לא הגיש תביעה לתגמולים אלא בעבור הזמן הקבוע בסעיף קטן (א) ולאחר שנתמנה לו אפוטרופוס - ישולמו התגמולים החל מיום שחרורו של הנכה משירותו הצבאי אם הגיש האפוטרופוס את התביעה תוך שנה מיום שנתמנה; בכל מקרה אחר ישולמו התגמולים מיום שהגיש האפוטרופוס את התביעה, אולם רשאי קצין התגמולים להורות שהתגמולים ישולמו ממועד מוקדם יותר ובלבד שלא יקדם למועד השחרור".

52. נטל הוכחת קיומו של ליקוי שכלי או מחלת נפש כמו גם הוכחת קשר סיבתי בין הליקוי או המחלה לבין האיחור בהגשת התביעה, מוטל על כתפי התובע (רע"א 10685/05 **קצין התגמולים נ' מור**, תק-על 2006(1) 3878), ע"א (תא) 3378/99 **לוי טל נ' קצין התגמולים** (מאגר נבו)). הזהלכה הפסוקה לא נהגה דווקנות בפירוש סעיף 18(ו) לחוק אלא הרחיבה את גדר המקרים עליהם הוא חל. ברע"א 7588/01 **פלוני נ' קצין התגמולים**, פ"ד נז(1) 45 קבע בית המשפט העליון כדלקמן: "**אמנם סעיף 18(ו) דן בנכה שלא הגיש תביעה לתגמולים מחמת "מחלת נפש" או "ליקוי בשכלו" אך הרציונל העומד בבסיס שניים אלה כוחו יפה גם לגבי נכה שלא הגיש את התביעה עקב מצבו הנפשי... גם היעדרו של אפוטרופוס אינו צריך לעמוד בעוכרי ערעור זה: ע"א 255/78 פ"ד לב(3) 601, והשווה: ע"א 1597/92 פ"ד מז(2) 478**". עם זאת, בית המשפט העליון הבהיר כי סעיף 18(ו) לא יחול לגבי כל חולה נפש אלא רק לגבי אדם אשר מחמת מחלת הנפש בה לקה לא היה מסוגל לטפל בענייניו ולפיכך לא הגיש את תביעתו במועד (לעניין זה רע"א 2563/03 **בן חור נ' קצין תגמולים**).

53. המערער הגיש חוות דעת רפואית מטעם פרופ' עמיחי לוי מיום 27.02.08. בחוות דעתו ציין פרופ' לוי כי כתוצאה מהתאונה לקה המערער בשתי תסמונות קשות פוסט טראומה ופוסט קונקשנל. התסמונות מהן סבל המערער הובילו להרס האישיות המקורית של המערער וגרמו

לאי יכולתו של המערער להגיש חביעה למשרד הביטחון. לדעת פרופ' לוי קיימות מספר סיבות לאי יכולתו של המערער להגיש חביעה למשיב: ראשית, המערער סובל מרגשות אשם קשים בשל מות חברו; כמו כן למערער תחושה של אמביולנטיות מול מערכת הביטחון שכן הוא חלק ממנה ועל כן היה לו קושי לתבוע את המערכת שחשובה לו; בנוסף נגרמה למערער פגיעה ברציה ביזימה וההתמדה, אשר מנעו פעילות עניינית. המערער החל להסתגר, להתנתק, דהיינו דלדול כוחות אשר הוביל לנטייה בולטת לדחייה וביטול פעולות. עוד מציין פרופ' לוי כי נגרמה למערער פגיעה משמעותית ביכולת השיפוט, אשר הוביל מצד אחד לפעילות הרטנית עד כדי קריסה כלכלית ומצד שני לבלימה של הצורך בנקיטת פעולה עניינית. כמו כן מוסיף פרופ' לוי כי בשל מסך הסודיות בו שרוי המערער מזה שנים והחשש לפליטת מידע מול מישהו שאינו שותף סוד מנע מהמערער לחשוף את המידע בפני גורמים אחרים הן אנשים מקצוע והן בני משפחה.

54. המשיב הגיש חוות דעת מטעמו של פרופ' וייזר מיום 04.02.09 בסיכום חוות דעתו ציין פרופ' וייזר את הדברים הבאים : "**אם כן, קיים לדעתי, ספק משמעותי אם בכלל היה הנבדק חולה במחלה נפשית ו/או סבל מבעיה נפשית בשנות השמונים ומרבית שנות התשעים. אומנם, לדבריו, כבר בשנים הללו סבל נפשית, אך העדויות הראשונות לתלונות נפשיות הופיעו בתיק הרפואי שלו רק בשנת 1998, והאינדיקציה הראשונה למתן טיפול נפשי- מופיעה בתיעוד הרפואי משנת 2000, עם דיווח על טיפול פסיכולוגי. כך, לא ברור כלל שהנבדק היה חולה בשנות השמונים ומרבית שנות התשעים. מתוך כל אילו, לדעתי, בכל מקרה – הנבדק בהחלט היה מסוגל להגיש חביעה כנגד משרד הביטחון בשנות ה- 80 ומרבית שנות ה- 90. וגם אם היה חולה במחלה נפשית (ואני מסופק לגבי זה כאמור) לא חוסר מסוגלות גרם לו לא להגיש חביעה בגין מחלתו הנפשית ו/או לבחור לא להגיש חביעה כזאת**".

55. השאלה העומדת להכרעה במקרה זה היא האם מתקיימות במקרה הנדון נסיבות המאפשרות להקדים את מועד ההכרה בנכות על יסוד סעיף 18(ו) לחוק. לצורך בדיקת שאלה זו על המערער מוטלת החובה להוכיח כי סבל ממחלת נפש ממועד התאונה וכי בשל המחלה נבצר ממנו להגיש את החביעה לקצין התגמולים.

56. לאחר עיון במסמכים שהונחו בפני הוועדה כמו גם שמיעת העדויות בתיק, לא השתכנענו כי במקרה הנדון היה מצבו הנפשי של המערער קשה החל מרגע התאונה, וכי בשל מצבו הנפשי נמנע ממנו מלהגיש התביעה לקצין תגמולים.

57. במקרה הנדון המערער הגיש תביעה לקצין תגמולים כבר בשנת 1981 בגין התאונה. בתביעה זאת הזכיר המערער פגיעות שונות אך לא התייחס לפגימה הנפשית. המערער עמד בפני ועדה רפואית בשנת 1984, גם בפניה לא העלה המערער כל טענה ביחס למצבו הנפשי. מעבר לכך, הרי שמהמסמכים שהונחו בפני הוועדה, עולה כי מצבו הנפשי של המערער, כפי שציין המערער בפני גורמים שונים אצלם נבדק, לא היה חמור כפי שהיה במועד בו התקבלה חביעתו בגין הנכות הנפשית, וכי מהמסמכים כמו גם מעדותו של המערער עולה כי קיימת התדרדרות הדרגתית לאורך השנים :

א. **בפרוטוקול הוועדה הרפואית מספטמבר 2003** צוין כי המערער מתלונן כי בשבע השנים האחרונות היה במצב רפואי לא טוב. כאשר לפי התרשמות הוועדה המערער מודע, צלול, רמה קוגניטיבית תקינה לא הפרעות ריכוז וזיכרון, אין הפרעות בתפיסה שיפוט וחובנה תקינים.

ב. **בהערכה הפסיכיאטרית של פרופ' נתנאל לאור מחודש יוני 2005** מציין פרופ' לאור כי אין סימנים פסיכוטיים, חובנה ושיפוט מלאים. בסיכום ראיון שנעשה עם אשת המערער צוין כי במצבו של המערער התדרדר לאורך השנים. כי בתחילה כאשר פגשה אותו היה לו משרד גדול ביפו ודירה מפוארת, וכי באופן הדרגתי חיי החברה שלהם נפגעו ולמעשה חדלו להיפגש עם חברים ובני המשפחה המורחבת.

ג. **בדו"ח הערכה נוירו פסיכולוגית מינואר 2006 של פביאן רויטמן, נוירו פסיכולוג קליני ממלדם:** בפרטי האנמנזה מצוין כי המערער הקים עסק בתחילת 1978 אשר פרח לדבריו במשך 10 השנים הראשונות. וכי בשנים הבאות לאחר הפציעה החלה התדרדרות במצבו והוא החל לצמצם פעילותו בעסק ובהתאם העסק ירד

בתפקוד, אך הוא ביקש להתנדב לשירות מילואים ועשה זאת עד 2004. גם בבדיקה זאת מצוין כי ההתדרדרות החלה לזחלתל לחייו בהדרגה, וכי המדובר בהתדרדרות איטית, עד לרמת אי התפקוד של היום.

ד. **בדוח מרכז הערכה של תל השומר מיום 09.08.06**, ציין המערער כי מאז הפציעה בשנת 1980 חלה ירידה הדרגתית עד שבעשר השנים האחרונות כבר אינו עובד והעסק מנוהל על ידי אשתו. ערד נרשם שם מפיו של המערער כי לאחר הפציעה שמר על כוחו במשך מספר שנים ואז החלה התדרדרות שביטאה את הירידה התפקודית של המערער.

58. בנוסף לכל המסמכים הללו, הרי שלאורך השנים נבדק המערער אצל רופאים להם מסר פרטים לגבי התאונה ואצל אף אחד מהרופאים לא עלתה טענה לגבי מצב נפשי או קושי נפשי. ראו לעניין זה פניות המערער לתדר מיון באיכילוב בתאריכים 24.8.80 ו- 19.08.80 (מסמך 19א' בתיק הרפואי). חוות דעתו של מומחה המערער ד"ר ידלובקר מיום 12.06.81 אין אזכור לקשיים נפשיים (מסמכים 3א, 4א בתיק הרפואי). חוות דעת ד"ר מוסייב, אורטופד, מהשנים 1983, 1984 אין אזכור לבעיות נפשיות (מסמך 35א' בתיק הרפואי). מכתביו של ד"ר וסולאוף, אורטופד, משנת 1992 (מסמכים 24, 36 ו- 115 בתיק הרפואי), מכתב של ד"ר חנה שני, רופאת משפחה, משנת 1996 (מסמכים 80, 81 בתיק הרפואי), סיכום מחלה ממחלקה פנימית ה' בבית חולים איכילוב משנת 1996 (מסמך 25 בתיק הרפואי).

59. בהתייחס לטענת המערער והמומחה מטעמו כי לא היה מקום להתלונן על בעיות נפשיות אצל רופאים אשר אינם עוסקים בתחום הנפש, תציין הוועדה כי מניסיונה בתחום, כאשר אנשים סובלים מבעיות נפשיות, תלונות ביחס לבעיות אלו, גם אם באופן עקיף מועלות אצל רופאים שונים, לאו דווקא בתחום הנפש, מה שלא ניתן למצוא בעניינו של המערער.

60. בכל המסמכים לעיל מתארים המערער ואשתו התדרדרות איטית. מכאן כי גם אם המערער חלה מייד לאחר התאונה לא הוכח כי באותה העת הייתה המחלה בדרגה שלא יכול היה לתפקד, לעניין זה תפנה הוועדה לדברי המערער במסמכים לעיל מהם עולה כי המשיך לנהל

את עסקי הביטוח ששגשגו משנת 1978 למשך 10 שנים דהיינו עד לפחות לשנת 1988 שאז החלה הקריסה הכלכלית.

61. מהתנהלותו של המערער בשנים האלו ניתן ללמוד כי המערער יכול היה להתנהל בצורה חופשית ויכול היה להגיש תביעות לקצין תגמולים. באשר לטענתו של המערער כי בשל מעטה הסודיות לא יכול היה להעלות טענות כלפי מצבו הנפשי, הרי שהוועדה סבורה כי בכל הנוגע לשנים הראשונות וכפי שעולה מהמסמכים להלן, אי ציון הפגימה הנפשית לא נעשה בשל מעטה הסודיות אלא בשל כך כי בשנים הללו המערער לא סבל מפגימה נפשית כתוצאה מהאירועים או כי הפגיעה הייתה מזערית אשר לא הצריכה פניה בתביעה למשיב.

62. טוען המערער בסיכומיו כי אין לקבל את טענת המשיב והמומחה מטעמו כי העדר מסמכים מזמן אמת לגבי הנכות הנפשית הנה למעשה עדות בדבר העדר קיומו של מצב נפשי. עוד טוען המערער כי מהמסמכים הפסיכיאטריים לאחר שנת 2000, שהונחו בפני הוועדה, ושאליהם לא התייחס פרופ' וייזר בחוות דעתו, קבעו הבודקים, כולל פרופ' וייזר, כי המערער סובל מתסמונת פוסט טראומטית מאז הפציעה.

63. הוועדה תציין כי נטל ההוכחה מוטל על המערער והיה עליו להוכיח כי אכן מעת התאונה מצבו הנפשי היה קשה וכי מצבו הנפשי לא אפשר לו להגיש תביעתו למשיב. העדרם של מסמכים רפואיים בהם התלונן המערער בזמן אמת על בעיות נפשיות או על בעיות אשר ניתן היה ללמוד כי הן מעידות על מצוקה נפשית לא הונחו בפני הוועדה לגבי התקופה הרלוונטית. הוועדה סבורה כי המערער לא עמד בנטל להוכיח כי אכן בתקופה שמיד לאחר התאונה מצבו הנפשי היה קשה. עדותו של המערער הייתה עדות יחידה, אשר גם ממנה לא ניתן היה ללמוד מועדים מדויקים לגבי מצבו של המערער והתדרדרותו. המערער לא הביא מסמכים או עדויות מטעמו אשר יחזקו את הטענה כי מייד לאחר התאונה היה במצב נפשי קשה. מעבר לכך, המערער לא הביא כל עדות מטעמו לחזק את הטענה כי מייד לאחר התאונה החלה הקריסה הכלכלית שלו, בעוד שבפני גורמים רפואיים, כפי שציינו לעיל, טען המערער כי התדרדרותו הכלכלית החלה רק לאחר 10 שנים מצליחות בעסק, קרי משנת 1988.

64. גם אם נקבל את טענתו של המערער כי בשל מסך הסודיות לא פירט בפניותיו לרופאים את מצבו הנפשי בשל התאונה, עדיין יכול היה להעיד עדים מטעמו, כגון קרובי משפחה אשר יתארו את התדרדרות מצבו הנפשי של המערער באותה תקופה. המערער לא עשה זאת והדבר פועל לחובתו.

65. בהתייחס למסמכים הרפואיים משנת 2000, אליהם הפנה המערער הרי שמסמכים אלו אינם יכולים לקבוע מה היה מצבו הנפשי של המערער בשנת 1980 והאם הוא היה בעל מסוגלות נפשית להגיש תביעה לקצין תגמולים. אנו מקבלים בעניין זה את טענת המשיב כי מסמכים אלו נועדו להבהיר כי המערער סובל תקופה ארוכה מהמחלה אך אין בהם לקבוע מה היה מצבו באותה העת.

66. נציין כי במקרה הנדון אנו מעדיפים את חוות דעתו של פרופ' וייזר על פני חוות דעתו של פרופ' לוי. כפי שציין פרופ' לוי בעדותו כי עבודתו היא עבודת הערכה והוא אינו יכול לפסוק י מה היה מצבו הנפשי של המערער במרחק של שלושים שנה (עמוד 5 לפרוטוקול). אנו מקבלים את טענת המשיב כי עבודת הערכה בעניינו של המערער היא מוכפלת, משום שמדובר הן בהערכה לגבי מצב נפשי של המערער בתקופה הרלוונטית והן לגבי יכולתו של המערער להגיש תביעה בשל מצב זה.

67. במקרה הנדון אנו מאמצים את חוות דעתו של פרופ' וייזר כי גם אם נקבל את הטענה כי מרגע התאונה חלה התדרדרות במצבו הנפשי של המערער הרי שהמדובר בהתדרדרות הדרגתית אשר לא היה בה כדי לגרום לחוסר מסוגלות אצל המערער לניהול ענייניו, לעניין זה הפנה פרופ' וייזר לכך שהמערער הגיש תביעות למשיב בגין התאונה, התרועע עם נשים, התחתן וניהל את ענייניו העסקיים. הוועדה סבורה כי פרופ' לוי לא נתן משקל ראוי בחוות דעתו למסמכים הרפואיים משנות השמונים והתשעים מהם עלה כי לגבי חלק מהתקופה אליה התייחס בחוות דעתו מציינים הרופאים כי המערער התנהל באופן עצמאי והיה איש מצליח בעבודתו (לעניין זה ראו המסמכים רפואיים לעיל של תל השומר, רמת חן ועוד).

68. נציין כי הוועדה אינה מקבלת את טענות פרופ' לוי בחוות דעתו כי בשל רגשות אשם, אמביוולנטיות וקושי לתבוע את המערכת לא הגיש המערער תביעה לקצין תגמולים לגבי מצבו הנפשי. טענה זאת אינה מתיישבת עם העובדה כי המערער הגיש תביעות לקצין תגמולים בגין יתר פגימותיו ולא מצאנו כל נימוק הגיוני לעשות הבחנה בין הפגימה הנפשית ליתר הפגימות. עוד נציין כי אנו מקבלים את טענת המשיב כי אין בטיעונים אלו כדי להקים את החריג הקבוע בסעיף 18(1).

69. לטענת המערער המשיב לא הביא כל עדות המבססת התנהלות תקינה של המערער בשנים לאחר פציעתו, ולא הביא עדות לסתור את עדותו של המערער. עוד טען המערער כי חוות דעתו של פרופ' וייזר קרסה באשר להתנהלות תקינה של המערער, שכן בעדותו ציין כי ככל שהמערער שירת במילואים כפי שתיאר המערער בעדותו כמו גם תיאור מערכת היחסים בינו לבין רעייתו הרי שההתנהגות אינה תקינה. נציין, כפי שציינו לעיל כי נטל ההוכחה מוטל המערער וכי המערער לא עמד בו. בנסיבות אלו בהן המערער תיאר באופן כללי את מצבו הנפשי בשנים לאחר התאונה מבלי להתייחס לשנים ספציפיות ואף לא הביא כל ראיה לתמיכה באשר לשלב בו החלה התדרדרותו הנפשית אשר לטענתו הובילה לקריסה כלכלית, לא הועבר הנטל למשיב לסתור את הטענה. באשר לקריסתה של חוות דעתו של פרופ' וייזר, הרי שגם אם נקבל את הטענה כי שירות המילואים של המערער לא היה שירות מילואים תקין או כי מערכת היחסים בינו לבין אשתו לא הייתה מערכת יחסים תקינה, עדיין אין בכך להוכיח דבר לגבי מצבו הנפשי של המערער בשנים אלו וכשירותו להגיש תביעה לקצין תגמולים.

70. עוד נציין כי אף המערער בסיכומי התשובה מטעמו מציין כי אין לדעת באופן מדויק ומלא מה היה שיעור נכותו הנפשית של המערער בשנים שלאחר התאונה, אולם לטענתו עולה מעדותו ומהמסמכים שהונחו בפני הוועדה כי סבל בשנים אלו ממצוקה נפשית, אשר מנעה ממנו הגשת התביעה. נציין כי בהתאם לפסיקה אין די בכך כי המערער סבל ממצוקה נפשית, אלא על המערער להוכיח כי בשל מחלתו הנפשית לא היה מסוגל להגיש תביעתו לקצין תגמולים, דבר אשר לא הוכח לוועדה.

71. בהחייחס לקשר בין מצבו הנפשי של המערער לבין התרופה. הרי שאין הוועדה מוצאת לדון בטענה זאת אשר לא נתמכה בחוות דעת רפואית מטעם המערער.

72. לאור כל האמור אנו קובעים כי לא הוכח לנו כי מייד לאחר התאונה היה המערער במצב נפשי קשה אשר מנע ממנו הגשת תביעה למשיב והמצדיק הפעלת החריג הקבוע בסעיף 18(ו) וחשלום תגמולים באופן רטרואקטיבי החל מועד התאונה.

73. על אף כל האמור, לא נוכל להתעלם מכך שהמערער אכן נפגע בשנת 1980, במהלך ועקב שירותו הצבאי, כאשר בהתאם להחלטת המשיב כתוצאה מתאונה זאת נגרמו למערער נכויות רבות. נסיבות התאונה היו ונשארו עד למועד הדיון בערעור נסיבות סודיות, אשר בעטיין נדרש המערער לשמור על סודיות, והדבר אף גרם לקושי במציאת רופאים מתאימים אשר יידונו בחלונותיו הרפואיות של המערער. חיזוק לכך אנו מוצאים בפנייתו של המשיב לפרופ' בועז תדמור אשר ישמש כבורר בנושא תביעותיו הגופניות של המערער.

74. אשר על כן, בנסיבותיו המיוחדות של המערער, שוכנענו כי מן הצדק להפעיל את שיקול הדעת הקבוע בסעיף 18(ו) סיפא ולהורות כי תגמוליו של המערער ישולמו לו רטרואקטיבית החל משנת 1990. אומנם אין בידינו לקבוע באופן מדויק על ציר הזמן מאימתי היה במצבו הנפשי של המערער כזה אשר מנע ממנו פנייה למשיב בשל מצבו הנפשי, אך נציין כי בקביעתנו זו לקחנו בחשבון את נסיבות התאונה, וכן את ההחמרה שחלה במצבו הנפשי של המערער לקראת שנת 90, כפי שעולה מהמסמכים הרפואיים שהונחו בפנינו שם ציין המערער את השנים הללו כקו השבר בחחום עבודתו ובחייו, וכן את מעטה הסודיות עימו נאלץ המערער להתמודד.

75. המערער העיד, ועדותו לא נסתרה, כי מכתבו משנת 1996 לקציו תגמולים צונזר וצומצם לעמוד אחד והושמטה ממנו בהוראה מפורשת כל עדות לנכותו הנפשית תחתיה הוסף סעיף כללי באשר לפגיעות נוספות. כמו כן לא נסתרה עדותו כי בשל מעטה הסודיות לא יכול היה לספר על פציעותיו בצורה חופשית למי שאינו שותף סוד (עמוד 10 לפרוטוקול). ביחס לטענה זו טען המשיב כי המערער הגיש תביעותיו ויכול היה לפרט. לעניין זה היה על המשיב להעיד

עובדים מטעם משרד הביטחון התומכים בטענתו וסותרים את טענת המערער, אך המשיב לא עשה כן. לעניין זה מפנה הוועדה לחוות דעתו של פרופ' קוטלר מיום 14.07.03 המציין כי במקרה הנדון בולטת תחושת הבדידות שמלווה את המערער והמקשה עליו לשתף ולהתחלק בחוויותיו נוכח הקושי באיתור שותף סוד היכול לטפל בו.

76. הוועדה מקבלת את טענות המערער, כי טענת הסודיות עולה ביתר חוקף נוכח העובדה כי תביעתו של המערער הוגשה בשנת 1996 וכי רק בשנת 2009 ובשל הקושי במציאת מומחים נקבע בורד אשר הכיר בנכויותיו של המערער.

77. לאור כל האמור ובשים לב כי המסמכים הרפואיים אותם ציינו לעיל ציין המערער כי ההתדרדרות בעסקיו ובחייו האישיים החלה בתחילת שנות התשעים, אנו קובעים כי יש מקום להחיל את החריג הקבוע בסעיף 18(ו)לחוק ולהכיר בנכות הנפשית באופן רטרואקטיבי החל משנת 1990.

78. בסיכומיו טען המשיב כי המערער לא הגיש ערעור על ההחלטה משנת 1984 אשר דחתה תביעתו משנת 1981. משלא הגיש ערעור על החלטת הוועדה הרפואית/קצין תגמולים הפכו החלטות אלו חלוטות. ועל כן תביעתו של המערער היא תביעה חדשה אשר אין מקום לשלם בגינה תגמולים רטרואקטיביים. הוועדה דוחה את טענות המשיב בעניין זה. אין מחלוקת כי כתביעה משנת 1981 לא הועלה הנושא הנפשי וגם לא ניתנה בו החלטה. על כן אין המדובר בתביעה חדשה. רק בתביעות המאוחרות יותר הועלה הנושא הנפשי על ידי המערער. על כן המדובר בתביעה ראשונה בעניין הנפשי ולא בתביעה מחודשת, אשר יש מקום בנסיבות העניין לפסוק למערער תגמולים באופן רטרואקטיבי.

79. בהתייחס לטענת המערער בסיכומיו לעניין תשלום הטבות באופן רטרואקטיבי הרי שלוועדה אין הסמכות לדון בנושא אשר לא נדון בפני קצין התגמולים, ואשר אינו מצוי כלל בסמכותה של הועדה כי אם בסמכותו של בית משפט לעניינים מינהליים (ראו עע"מ 7605/09 פלוני נ' קצין תגמולים, מיום 25.03.10, פורסם במאגרים המשפטיים).

בפני כבוד השופטת עינת רביד, יו"ר
ד"ר חנינא קכל, חבר
עו"ד שמואל בריצמן, חבר

ע"נ 618-07 [redacted] נ' משהב"ט-אגף השיקום -ק.חגמולים

סוף דבר

80. הערעור מתקבל באופן חלקי והמשיב ישלם למערער תגמולים באופן רטרואקטיבי החל משנת 1990.

81. המשיב ישלם למערער הוצאות חוות דעת רפואית עד לסך של 3,000 ₪ כנגד המצאת קבלה, וכן שכר טרחת עו"ד בסך של 2,500 ₪.

82. התיקים הרפואיים יוחזרו למשיב.

83. זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום מקבלת ההחלטה.

ניתנה היום, יא' חשון תשע"ב, 08 נובמבר 2011, בהעדר הצדדים.

ד"ר חנינא קכל	עינת רביד, שופטת	עו"ד שמואל בריצמן
חבר	יו"ר הועדה	חבר